

RMir. Qu.

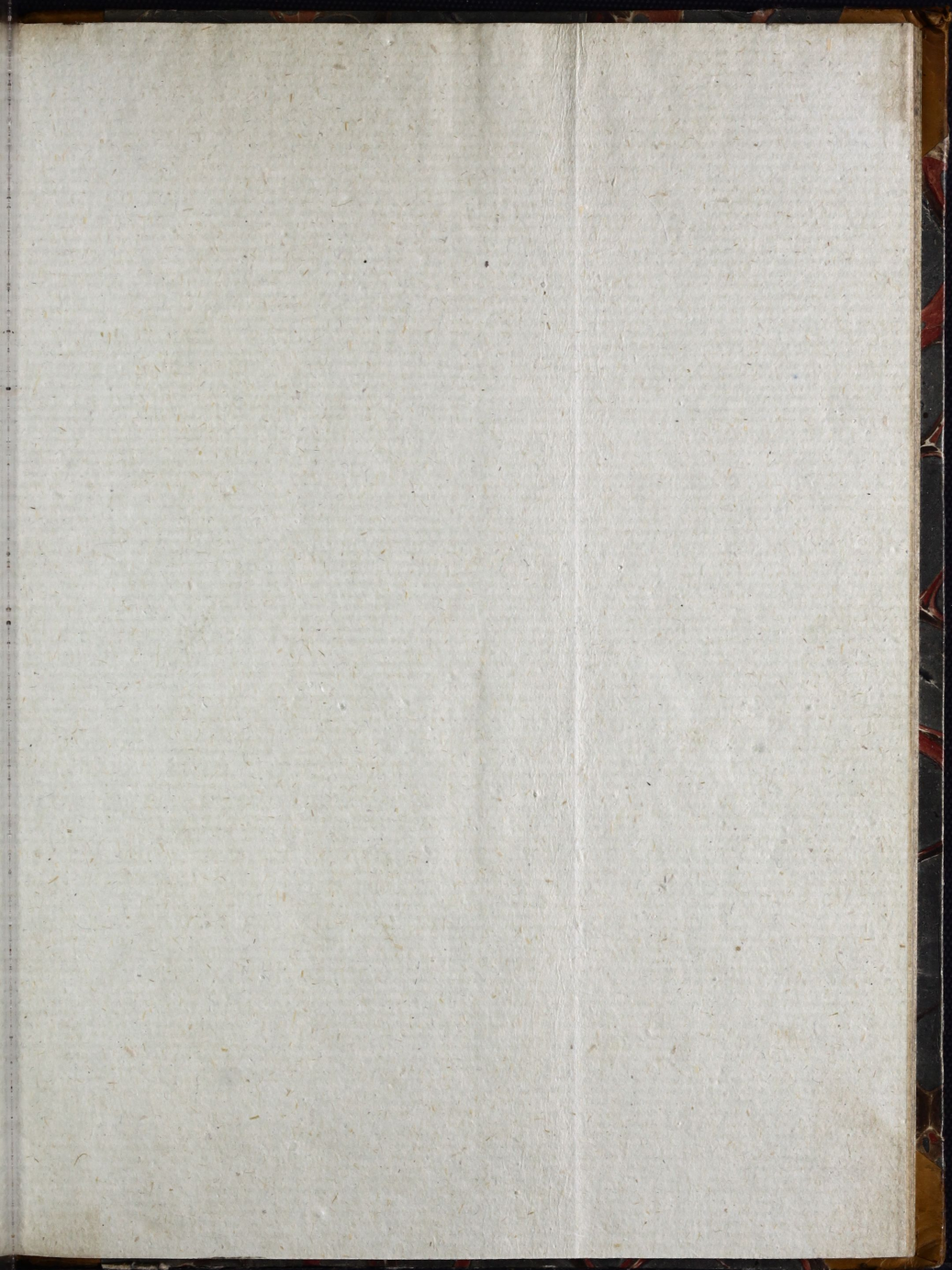
43

RMr. Qu.

43.

Huf. Gen.

54

Inches

Centimetres

TIFFEN Color Control Patches

© The Tiffen Company, 2007

Blue

Cyan

Green

Yellow

Red

Magenta

White

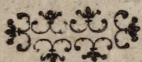
3/Color

Black

ÆNEIS, AZ AZ,

AZ TROIAIAENEAS HERCZEG
dolgai, melyben Troia vétele es romlása, Troiaiak
nak budosafok AENEASSAL edgyűt, hadok
Olasz Országban, es Romanak eredeti,
nagy szép díszes versekkel megh
iratik.

I. Pars.

Troia vesztésének oka, Görögök hada Tro-
iara, es Troia meg vétele.

Az Nagy Sandor Notaiara el mondhatod,

NYOMTATTA COLOSVARAT,

Heltai Anna asszony Műhelyében,

Szylvási Andras, I 6 2 4.

542

ÆNEIS, AZ AZ,

AZ TROIAIAENEAS HERCZEG
dolgai, melyben Troia vétele es romlása, Troiaiak
nak budosafok A Eneassal edgyűt, hadok
Olasz Országban, es Romanak eredeti,
nagy szép díszes versekkel megh
iratik.

I. Pars.

Troia veszésének oka, Görögök hada Tro-
iara, es Troia meg vétele.

Az Nagy Sándor Notaiara el mondhatod,

NYOMTATTA COLOSVARAT,

Heltai Anna asfony Műhelyében,

Szylvasi Andras, I 6 2 4.

G. TELEKIEK
ALAPÍTVÁNYA

M. ACADEMIA
KÖNYVTÁRA

N mostan beféllem az Romaijakat,
Pogánsgaban történt szép czuda dolgokat,
El kezdem Trojajyaknak romlásokat,
Es Romayiaknak onnat származásokat.

Sőt hogy ha valami éktelen történnék
Írásomban ha mit nem kedvellenétek,
Nékem meg bocsásson abból kegyelmetek,
Mi módon éltenek úgy szolok tő néktek.

Király régen Archadia földön vala,
Olasz Dardanusnak azt uevezik vala,
Egyszer az Tongerre Bárkába ő szálla,
Tenger vize ragadá jött Afiaba.

Retten ezen ő mert szép Hazájába,
Lehetetlen neki az Olasz Országban,
Rá gondolván magát ott meg házasúla,
Egy Király Leányat ő házasul hozá.

Im lőn az Asziszonytól egy férfi magzatya,
Kit Trósnak nevezé de Király meg hala.
Trós fel nevékedvén egyszer ezt gondolá,
Egy igen nagy Várost hogy ő fundáltatna.

Bőltzen el kezdeté azt el is készíté,
Ő magaról Várást Trojának nevezé,
De ez is meg halván Fia lőn helyébe,
Kit Ilusnak hittak egy kő Várat szerze.

Ez is ő magaról nevezteté Hazát,
Ez után is sokan bírák az Országát,

El végre Priamus yevé Birodalmat,
Az Iliu Varat es igen nagy Trojat.

Rettenetes detlak ennek lön az üdö,
Világ kezdetitől fogva az esztendő,
Három ezer s nyöltz száz tellyes hét esztendő,
Hecuba Aszszonnyal tisztes felelégő,

Egyszer ez az Aszßony mikor Terhes volna,
• Ifzonyodó álmot ő agyában lata,
Egy egő úszögör hát szült volna lata,
Melly miá tövéből ki ége szép Troja.

Beszélleni Aszßony ezt kezdé Királynak,
Rettenvén az Kiraly azt hagyá Aszszonnak,
Valami leszen az, reá gondollyanak,
Azt mind az ideig szúvőkben titkolák.

El jüta születésének ő ideje,
Egy fiú magzatot ez vilagra szüle,
Kit Kiraly latvan gondolkodék elméje,
Nem tud mit tennie Aszszonnyal beszéle,

Láttyük az Gyermekek ékes szép ortzajat,
• Meg vénhettem szánom en kis magzatomat,
En hiszem hogy Isten viseli gondomat,
De en nem nézhetem magtalan voltomat.

Lenne talám ez nagy romlasunknak oka,
Az ki miá tűzzel elégne szép Troja,
Iob meg hallyon egy hiv Emberére bizá,
Nagy szörnyű halállal hogy Gyerme meg halna.

Az

2

Az ki vízsi vala az Kiraly magzattyát,
Igen Keferűlvén Gyermeknek szép voltát,
Egy erdőben tñak letevé Kiralay Fiat,
Pásztorok között tarták fel Kiraly fiat.

Az Pásztorok ötet Parísnak neveztek,
Ő Ifnűsagaban hire nevekedék,
Pásztorok kößt erős b nintsen azt hirdeték,
Trojaban azt hallák rolla beszéllének.

Egy erős Vitézt ott Heçtornak neveztek,
Nagy rzudálatosnak erjét beszéllék,
Parísal azegyszer bayt vini kéredzék,
Paríst meggyőző es megh fogattaték.

Tuttára Priamus Királynak ezt adák,
Ő hirçért azért Trojaba hivaták,
Ismeré az Kiraly ötet magzattyanak,
Nem tudgya mit tegyen Trojaba maraszták,

Egy údőben az Thesalia Országban,
Peleus Kiraly lakik vala az Országban,
• Az szép Thetis Atszont Házaúl meg hozvan,
• Sok Országból lőnek Kiralyok az Názban.

Reá gyűltek vala Wrak t-Asßonynépek,
Órdőgi tudományokban igen bőltsék,
Kiket Poganlagban véltek Isteneknek,
Mert hatalmas vala ő rzelekedetek.

Nagy szép Venus, Iuno, es Minerva asßony,
Mikoron Menyegző volna olly nagy vigan,

• Két fő embert nem hittak volt az lakásba,
Azok Mennyekezőt hozak illy dologba,
Vala gondgya az két embernek akkoron,
Bellonának s Marsnak nagy boszízújak azon,
Kik egy arany almat küldenek lakasba,
Asszonyok közt szebnek adgyák azt olly okon.

Mindenik Asszony azt kívannya magának,
En érdemlem mind hárman csak azt kiáltyák,
Osztozni Asszonyok rayta nem tudanak,
• Parist Menyegzők köz birova fogak.

Edgyik Asszony Iuno Paristnak azt sugá,
Itild nékem csak ez Arany almat monda,
Mind hatalmasb vagyok ezeknél így szóla,
Országokat adok tőletek egy nagy Wrrá.

Csak nekem itild azt Minerva azt mondgya,
Iuno asszony hatalmasb nállamnál noha,
De nállamnál esőbb s bőltsebb hól ki volna,
Bőltsen tanitlak én lövendő mondasra.

Szép Venus asszony is ezek után sugá,
Paris im jól hallod mit két asszony sugá,
Az mit ők igrnek ne néz semmit arra,
Mert elég h országod esed vagy on monda.

Csak engem mondgy szebnek s ad az Arany al-
Czépsegedhez szerzek én illendő Mátkát, (mát,
Meg szerzem tenéked az Görög Ilonat,
Örömeben ennek itilè az Almat.

Im melly nagy gyűlölet közöttök indula,
 Mert Venusra ezért bosszonkodnak vala,
 Te vagy feb közöttünk így zugodnak vala,
 Parisnak azért ő Leánt szerzet vala.

De lám Paris hogy az leányért indula,
 Az Lacedemonban Tengeren el jűta,
 Melly Görög országban egy fő Város vala,
 Özvegy Kiraly asszony ott lakozik vala.

Ilona szép Leany ez asszonyé vala,
 Edgy Görög Kiralynak kit ő jedzet vala,
 Léannak szépségét mikor Paris látá,
 Sok néppel Városban ottan bé ment vala.

Vakmerő képpen ő Leant el ragadá,
 Hartzolának velle de vizre bé fűta,
 Trojaban nagy vigan léannyal ő jűta,
 Az Görög Kiralynak ez lón bosszúfaga.

Mondhataratlan igen Kiraly búfult vala,
 Sietéssel egy nagy Hadat gyűtött vala,
 Egész Görög ország mind fel zendült vala,
 Trojat Ilonaért Parisra meg szállá.

Demophon Kiraly egy Haddal segéllé,
 Agamemnon, s Pirtus ő melléje jöve,
 Achilles es Nestor Ullises el jöve,
 Ezer két száz s két Hajokkal rea méne.

Erős hartzok egy más közöt ott esznek,
 Kiben jeles fő emberek el veszenek,

Algyúk Puskájok még nem vólt nékik,
Számberiy Parittyá vala lövések.

Olly fok viadalhoz valo szép fekekerek,
Szépen ahoz valo hagyito Gerellyék,
Gerendakból ők Kolokat szerzettenek,
Erős kőfalokat azokkal történek.

Derek ostromakat sokakat tévének,
Kikkel az Görögök sémmit nem nyerének,
Sok orfágból Trojat mert meg-is segíték,
Az kik priamusnak jamborságot vévék.

Vala Nap keletről vitéz Rhesus Kiraly,
Szeretzen országból vala Memnon Kiraly,
Vala Penthesilea asszony Scythiaból,
Priamusuak társa az Aeneas Kiraly.

Cziggedének meg faradának Görögök,
Alnokságot sokszor szerének közöttök,
Troia vételére kikkel az Görögök,
Nem gyakorta használ ő sok bölcseségek.

Ezen gondolkodván mayd ugyan nagy fégyen,
Tiz estendő fordult vala már mind ebben,
Hogy ha Troia alol ki szállani kellyen,
Legh utolsó álnokságok lőn im ilyen.

Nem akaria Isten, im mind azt kiáltyák,
Mi kezünkben adni Várát szép Troiának,
Io Istene vagyon az Ifsiu Parisnak,
Nagy emlekezetit hadgyuk itt Hadunknak.

Tönek

Tőnek aldozatott Pallas szent Afőonnak,
 Ó őltalmazója mert az szép Trojanak,
 Haragjat el vegye rollok azt kialtyak,
 Egy nagy fa Lovat is ők faragtatanak.

Ennek mondgyak olly nagy őertelen nagysagat,

- Feltékkal meg őszinlék kívül az őldalat,
- Az Torkan hattanak egy kis all aytoczkat,
 Egy néhány őzaz emberrel őlték meg hafat.

Rakodanak belé mind őő őő emberek,
 Tifandrus, Stenelus, Vllissés ott véllek,
 Athamas, Macaon, Pirrus bé menének,
 Toas Gőróg Kiraly, Epeus őőőttők.

Ottan az derék Tabor mind el indúla,

- Hogy haza mennének azt őtetelik vala,
- Tenger őzigetében meg őallottak vala,
 Trojabéliek ezt de nem őrtik vala.

Mind kitsin ő-nagy igen őrűlt Trojaban,
 Mar meg őzabadúltak azt vélék Varosban,

- Azért Tabor helyre ki őővének sokan,
 Kerűlik czúdalnak az Lonak nagysagán.
- Az edgyik azt mondgya de mire valo ez,
 Az mafik azt modgza im melly őzép marha ez,
 Az Varos Kapujan hogy ha bé őerne ez,
 Egész ez Vilagon edgy őűda lenne ez.

Nó harmadik őzólla az nagy sokasagnak,
 Fűrjuk meg es laőűk mi vőltat ez Lónak,

Vagy gyűczuk fél avagy velsük az haboknak,
Ne hidgyunk Görögök szép ajándékanak.

Olly nagy dúlfulással az Neptunus Papja,
Varból és Varosból el a szagulda,
Oh szegény bolondok ezt kialtya vala,
Görögöket lám mi meg ismértük vala.

Sőt ellenség el ment azt alittyatok ti,
Ő alnoksagoktól avagy nem féltek ti,
Talam veszedelmünk nem gondollyatok ti,
Ne hidgyetek nekik az Népet ugy kéri,

Pap ezeket mondván ő Fajat fel veté,
Lónak oldalaba az Kopiát öklelé,

Az Ló ő magaban ugyan meg is zenge,
De népnek el fordult esze és elméje.

Rólla nem tudanak semmi jót végezni,
Zaygással Pastorok kezdének im jöni,
Egy Görögöt kötve az Kiralyhoz vinni,
Mezőn azt fogtak vólt kezdék azt czúdalni,

Olly nagy fohazkodást Fogoly téizen vala,
Priamus Kiralyhoz mikoron bé jüta,
Görögöktől erre botfatarot vala,
Trojat el arúlja ez oktatot vala.

Gondolt alnoksaggal így szóla Kiralynak,
Minden felől tflak jay nekem nyomorútnak,
Görögök kőftt vagyok én fia halálnak,
Előtted is haytom fejemet halálnak.

5
Ez ő keférgéſen Kiralnak Wrakkal,
Vgyan ſzüve eſék monda nagy ſzép ſzóval,
Mond meg azt hova mégy és mi nemzet vólnal,
Fogoly így felele nagy okos modgyaval.

Néktek meg beſzéllem nagy bizonyſágokkal,
Valami az dolog mind igaz vallafſal,
Görög nemzet vagyok mondom ezt igazzal,
Sinonnak nevezet Attyam ő hazanal.

Igen ſegény Attyam hogy ide botſata,
Egy Palamedeſnek engemet ajanla,
Kinek hírét nevét nagy ſok jambor tudgya,
Nem jambor Vllifſes az kit el árulta.

Ez hadban mert mikor fel hirdetnek vala,
Vllifſes ő magát ott révé bolondá,
Sok ſéle állatot Ekéjében foga,
Czudaképpen mezőt azzal ſántya vala.

Illyen álnokſágot ſőt azért gondola,
Ne kellene jöni hadba Troja ala,
Palamedes wram látván meg probalá,
Ha igaz bolondſág ſallott vólna reá.

Ragadá Vllifſesnek egy kis Magzattyát,
Szánto-vas eleiben veté az fiát,
De Vllifſes fel emelé eke ſarvat,
Meg jelenté ezzel tſak nagy ravafágát.

Ott kénſeriteték az hadban el jöni,
Boffuſágát de nem akará el nyelni,

Bij

Fgy

Egy Hook Leveler gondolatotni,
Kivel én Wramnak el kellene vésni.

Mellyet iratot vólt Kiraly te fővaddal,
Hogy fogattad volna nagy jó akarattal,
Hozzad való hűségét nagy fok arannyal,
Meg fizeted neki fok Talentumokkal.

Az Görög Kiralyhoz mikoron viteték,
Nagy esküvésekkel nem menekedheték,
Mert Vllises visont ezen meg esküvék,
Most is nála az Pénz tlák hogy meg keressék.

Nám az egyjel Vllises reá gondolt vólt,
Palamedes Satorhoz egyjel ment vólt,
Egy sakban arannyal fok pénzt oda vitt vólt,
Mellyet reyték helyre Satorba vetet vólt.

Az Vllises bebedére meg keresék,
Talentum arannyat Satorba meg lelék,
Méltatlan halállal én Wramat vésék,
Ezen az én fivem igeu keferedék.

Ezen egyjel nappal mikor firok vala,
Es sokszor Vllissest fenyegetem vala,
Bosszumat állanám azt beállém vala,
En réam is azért jöve nagy haragja.

De miért beállém én ezeket mostan,
Görögök dolgát tú töllem tudakozván,
Öllyetek meg bátor engem inkább mostan,
Nektek meg köszönik Görögök azt halván.

Inkab

6

Inkáb kezdé annál Király tudakozni,
Senki nem bánt úgy-mond kezdé úgy biztatni,
Vllissefse! mint lőte dolga azt kérdezi,
Mint akadot kézbe azt kezdé kérdezni.

Gyakorta akartunk innét mi el menni,
Troja alol ki ki Hazánkba omlani,
Sokszor ottan Tenger kezdet reánk áradni,
Télbe pokolúdo nem hagyót indulni.

Immár most ugyan el tőkellők magunkban,
Pallas bent Aßionyhoz egy embert botzatván,
Adgyon oly tanátzot jóvendő mondasban,
Mint mehetünk haza Trojat ide hagyván.

Tanufag illyen lőn Pallas bent Aßontol,
Tú mikor Trojara indulatok Hazul,
Nem fere el Agamemnon egy Vadomtól,
Szarvasomat ő meg lövé kéz lyieből.

Olly nagy bosszúfagom ezért lőn reátok,
Szelet nem botzaték Tengeren reátok,
Mig nem ember vérrel nekem áldoznatok,
Kegyelmeiségemből Trojat meg állátok.

Tsak most-is énnékem tú úgy áldoztatok,
Nagy jó berentzével Tengeren járhattok,
Az követ el jutván hogy mi ezt meg hallok,
Kit kellyen meg ölni nagy lokan kiáltok.

Olly nagy haragja reám Vllissefnek vala,
Mondam mint vesethessen arra gonddya vala,

B u j Annyi

Annyi sok nép közöt engem meg ragada,
lò ez áldozatra, azt kiáltya vala.

Engem kegyetlenül ott meg kötözének,
Szememet bé köték az Óltarhoz vinek,
Meg rántani karomat ottan az kötölek,
Szakadának rollám én ugy el faladék.

Partyára Tengernek ottan én fírték,
Semlingyes Nád közöt nagy soká budolék,
Az Görögök elöt én ugy el faladék,
Vtánnok Attyamhoz menni én nem merék,

Immár tekints Kiraly nagy nyomorúságom,
Sem az Görögök közt nintsen bizodalom,
Itr-is tsak felleged lehet én órtalmom,
Meltatlan völtömért Wram tekints reám.

Tön kegyelmességet az Kiraly ő velle,
Háttra kötöt kezet el ódatni kezdé,
Semmit ne foly, ugy mond, tsak foly rá ez egyre,
Mi Attyánk fia légy, foly én kérdésemre.

De ez igen nagy Ló ki s mire való völt,
Ki gondolta vagy mi végre tzináltak völt,
Sinon felele, ugy mint tanitatot völt,
Kezet öfve téven mondgyák hogy így fíolt völt.

Vésem bizonylagra az Napot és Hóldat,
Az ti Isienteket és az én fáblyámat.
Immár én nem nézem az Görög orságot,
Igazit befellek tsak hallyatok fomat.

7
Láttuk nagy gyakorta tû jó szerentsétek,
Meg értettük melly igen vólt tû veletek,
Ténnon Könyvetekből mert ezt emlegettük,
Pallas mind addiglan lenne ti veletek.

Csüda draga képet hallottunk mi itben,
Kit Pallas ő maga adot vólt meg régen,
Meg Trojaban az állana tífeslegben,
Titkon nagy loksor tanátskozának ezen.

Igen titkôn edgyser im el bé ásanak,
Trojai Templumra lyúkat hordozanak,
Diomedes és Vllisses indulanak,
Az Szent képet innet ketten el ki lopák.

Sőt közöttünk mikor Taborban le tévék,
Az Képnek seméből véres köny szerkezék,
Az kezében a Kopia meg reskettetek,
Haragia Istennek ezzel jelentetek.

Ott vala közöttünk egy lövendő mondo,
Calcasnak hittuk mi, igen igaz mondo,
Ez kép Görögöknek ugy-monda nem mëlto,
Mert ismerem hozzank hogy nem jó akaro.

Nemulásanak azt Trojaba beadgyák,
Nem mernek bé menni, mind ketten azt mondák,
Calcas parantsolvan ott az sokasagnak,
Istennek ez Lovat ők azért csinálak.

Az Ló nagy vóltanak csak ez lón az oka,
Mert olly mëltofaga az nagy Lónak volna,

Kapun

Kapun bé nem vihetnék erőss Trojában,
Trojat ne segéllye bent Pallas jó volta.
Sőt ha bé vihetnék mind azt mondgyak vala,
Troja Görögöken hogy el hatalmazna,
Peleponne süfig őket megh haytaná,
Sokat az Priamus ezekről gondola.

Hatalmas Kirallyok velle kik valának,
Tanácsokban sokat ott erről szollának,
Mind igaz beszéde az szegény Sinonnak,
Lám semmi kétséges szava nincsen annak.

Vigyünk áldozatot azért Neptunusnak,
Talám meg jelenti medgyünk mi az Lonak,
Ottan Laokon Papot Óltarhoz hívák,
Város kívül Tenger parton az hől főkták.

Szép két fiával az Papám el júta,
Aldozattját mikor el kezdette vala,
Reitenetes dolog rayta történt vala,
Tengerből két Sarkány jöve ő reája.

Tíztes két Gyermeket az Papnak megmarák
Laokont-is főrnnyüképpen meg mardosak, |
Az Sarkányok Vávosban bé indulának,
Pallas Templomaba mennének azt laták.

Vgyan el hűle azt hogy latá az sok nép,
Az Ló öklefért lón ez, azt mondgya Nép,
Meltán élet rayta, azt kialtya az Nép,
Bé vigyük az Lovat azt akarja az Nép.

Szcának

Szeának melly Kaput akkoron hittanak,
 Tenger felől magos kerítést le ronták,
 Az Városi népek el ki indulának,
 Kőteleket az Lő nyakára foytának.

Fiak gyenge szűzek mind rendre állottak,
 Szép éneklésekkel az Lovat ők vonszak,
 Vrak fő Polgárok ott leg utol vadnak,
 Házas Aszfzonymépek az Ló körül vadnak.

Igen nagy Innepet akkoron szerzenek,
 Szép Processioval Városba bé vivék,
 Szintén az Piatzra az Lóvat helyheték,
 Zöld ággal házokat mind meg ékesíték.

De melly nagy vigasság im kezdetet vala,
 Az Lóvat kerülven úgy Tántzolnak vala,
 Egész Troja Bortol meg résegült vala,
 Széllel mint az Hóltak úgy feküßnek vala.

Enni Innya nem kel az ravas Sinonnak,
 El jára dolgaban az mire botfáták,
 Aytoczkát meg nyitá torkán az Fa Lónak,
 Fegyveres Görögök mind el ki szállának.

Szertelen az Varost ottan meg bódították,
 Varos virrastokat előbbör le vagák,
 Szigetben több Görögöknek jelt adának,
 Varost minden felől egyjel ők fel guyták.

Piatzon uttzákon nagy kiáltas vala,
 Rettenetes romlas ott kezdetet vala,

És veli Bor mindent el nyomot őlt vala,
Edgyik Kiraly Várban ilyen álmot lata,
Lám ez vala társa Priamus Kiralynak.
Kit neveznek vaia jambor AEneasnak,
Lata ábrazattat az meg hólt Hectornak,
Kit az előt regen hartzon le vagának.

Ó haja szakala vérrel össze fagyot,
Monda AEneasnak had el most álmodat,
Ellenség titóket mert mind körül fogot,
Fenekevel az szép Troja im fel forgot.

Tsák szabadúlhatsz ki ez veszedelemből,
És ragadhasd ki az Szentek képét tűzből,
Tengeren indúly ki maydan ez Országból,
Lako helyet kérhetz azért Olasoktól.

Testében AEneas im meg iszonyodék,
Agyából bőköllék el ki futamodék,
Varos veszedelmét latvan meg felemlék,
Ebbe vesztet nem tudgya mit tselekedgyék.

Ragada fegyverét azzal el indula,
Edgy Pap eleibe előbbör-is jüta,
Apro Balvany Istent Pap ölébe kapta,
Hova legyünk immar AEneas azt monda.

Az Pap mint bőhata ezt monda Kiralynak,
Ez az utolsó nap az Trojaiaknak,
Nagy siralmas időre lay miként jütank,
Hirünkkel nevünkkel az földre le romlank.

Kegyet

9

Kegyetlen Jupiter az jót másnak adta,
Görögök kezében Troja szép Varosa,
Am az lator Sinon ám mint el árulta,
Az utzakat immar mind ellenség allya.

Válanak el egy mástól ők nagy sírassal,
Ám egybe talála Trojai Iffiakkal,
Ripheus, Iphituszal, Hipanis Dunassal,
Priamus Veivel Vitéz Corebuszal,

Edgyút hallyunk ma meg azoknak ezt monda,
Höld vilagon az Iffiakkal el indúla,
Az mely ellenséggel birnak ölik vala,
Fő nélkül sok tettet immar lőnek vala.

Mennek vala ők edgy sírofs köfal között,
Sztintén artzul talála egy fő Görögöt,
Androgeusnak hitták azt az fő embert,
Körüle láta Kiraly nem sok Görögöt.

Itt az Görög véle őket Tarsainak,
Hol jártok illy kesőn monda AEncasnak,
Nyereséggel tokan immár megh rakottak,
Ebbe véve magát hogy nem jól jártak.

Vinnie kezdé hátra az Görög ő magat,
AEncas nem vára véget ő fovanak,
Nodita Iffiakat ázonnal azoknak,
Gondot ada nekik mint nem barátynak.

Első berentséje jól lőn az Kiralynak,
Tanatsúl ezt ada edgy Iffiu Tarsainak,

Öltözzenek fel ruhájokban holtaknak,
AENEAS vivé fegyverét Androgeutnak.

Rivás sírás Varosban igen nagy vala,
Az ellenség közöt sokat jartak vala,
Edgyet kettőt nagy sok helyen ölnek vala,
Az nagy Templum felé indultanak vala.

Edgy szép Leanyat az Pramus Kiralynak,
Kit neveznek vala az szép Cassandrának,
Vitékénél fogva hát igen vondozzák,
Gyenge keze lába néki kötve vadnak.

Lón keferűsége ezen AENEASnak,
Görögökkel sokat azon hartzolának,
Leánt Ellenség től akkoron el kapák,
Görögök esmerék őket Trojaiaknak.

Olly nagy sokan ám utánnok eredének,
Vagák ölék az kiket elérhetének,
Hárman az Kiralyhoz az Varhoz menének,
Hát igen ostromlyak immar az Görögök.

Nagy sok laytra falhoz fel tarnaßva vala,
Ők-is sok nép közöt fel hágtanak vala,
Az Várbeliekkal fel borultak vala,
Azokhoz fel menni ők fietnek vala.

Görögöket ostromon sokat vésztének,
Mert egy magas Tornyt ők reájok dőltenek,
De semmiből Ellenség nem kevesedék,
Belől sok aytokat ladakat törének.

Az Kiraly házara mikoron jutának,
 Kiben sívást rivalt nagy sokat hallanak,
 Affonyok és gyenge búzek sívalkodának,
 Az igen vén Priamúsal kik valának.

Kiraly mint vén ember ő kardgyát fel köté,
 Nagy sírással monda ő szép felesége,
 Vram vram ne meny kerlek tollunk messze,
 Vénleg miá már nincs erőd az fegyverre.

Vén korunkban Vram imé mire jutánk ,
 Ihól én úőög búlésem mellyet latánk,
 Kit mind ez ideig mi köftünk titkolánk ,
 Im meg vagyon nekünk szép Görög Ilonank.

Ezeközbe Görög Pyrrhus oda juta,
 Priamúsnak fiát ő kergeti vala,
 Attya eleiben mikoron az juta,
 Vén búléje előt Pyrrhus ezt le vagá.

Priamus az jambor mikoron ezt látá,
 Szablyájával Görög Pirrushoz ő vága,
 Paisanak finet sablya meg sem fogá,
 Az vén jambor Pirrhus őt úőőkön kapá.

Ő meg holt fianak el folt sok vérében,
 Labárol le eyt Kiralt ott meg ölé,
 Hecuba Affont mint Rabjat meg kötözé,
 Aeneas magaban ezt látvan el hűlé.

Reméntelen immár tőkegyedűl vala,
 Edgy Templum az Varban olly igen szép vala,

Cij

Azon

Azon által menni AENEAS akára,
Szép Helena asffont Templumban talála.

Tlak egyedül asffony ő magat meg vontá,
Az Óltar meget egy segeletben vala,
Fel gerjede AENEASnak nagy haragja,
O atkozot asffony ő néki így szóla.

Vagyoné hreddel az mi nagy romlasuuk,
Mind te miattad lón ez nyomorlagunk,
Kedved serint esék talam mi rabsagunk,
Siralomra hozad az mi víg lakasunk,

Rölkünk ha mikor emlekezel hazadban,
Fogszettel kerkedni nagy víg katzagasban,
Bosfű löt éretted az hires nagy Trojan,
De meg latod mint jász maydan én mi attam.

Régen hallottam én ezt sok jamboroktól,
Semmi ditsireti nintsen emberektől,
Ha ki asffony embert fegyverével meg öl,
Meg is jób hogy ne meny te is ki Trojaból.

AENEASnak minden sandeka ez vala,
Annal tova asffony életét ne hadna,
Méreg bosfű búvét meg szállotta vala,
Trojai nagy romlast ugy kesergi vala.

Nagy hirtelen AENEASnak édes annya,
Venus asffony előtte állapot vala,
Édes fiam AENEASnak ő így szóla,
Mit harasol mit sölő így ez llonara.

Semmi

Semmi okot fiam ábszonra te ne vész,
 • Ved ešedbe magad ne légy illy verſenyés,
 Gondoly inkább arra mint én velem jóheſs,
 Laſſad vén atyaddal othon is mint teſeſ.

Vagyon Vilagon Hazadbéli néped,
 Kitſin luluſſal te ſép Feleſéged,
 Ez ideiglen óltalmaztam éretted,
 Nem Ilona hanem Iſten Ellenſéged.

Vegyétek ešetekben ezt ti gonóſ fiak,
 Edgy Pogan Kiralyról maydan mit hallotok,
 Mint kellyen az Attyat Annyat halgatnotok,
 Nyomoruſágokban tú meg ſe unnyatok.

Vilagon az Troja igen híreſs vála,
 Kit ſlak egy Léanyért el veſtettek vála,
 • Tlak kevés magaval egy Kiraly marada,
 A Eneafnak hittak ſép Venusnak fia,

Ezt ó édes annya az hartzon keréſe,
 Mint eſes Szúlettét ótet keſerúlé,
 Kéri hazához-is immar tokintene,
 Attyat ſ-Feleſéget jób vólna el vinné.

Ó búvében Kiraly nagy ſokat gondola,
 Talam tiſteſégben ott hatra maradna,
 Ha több Vitézek kóſt hartzon meg nem halna,
 De nem ſana azt ó nézvén Vén atyára.

El indula Kiraly az annya előte,
 Attyanak hazához ſlak hamar ſiete,

Annyat

Attyát vén Anchisest nyakon meg ölelé,
Szeme nagy sírától ott vérrel könyveze.

Téged kerlek Atyam Aeneas ezt monda,
Mennyünk ki Varosból melly felé jób volna,
Villyünk vezteg nappal egy Erdős hegy allyban,
Hisem Isten gondot visel mi magunkra.

Erre vén Anchises bolla ő fiának,
Az kinek erejek vagyon ám fúlsanak,
Házammal edgyút ma engemet rontsanak,
Eleget élttem már ám bár le vágjanak.

Régi Troját nékem hisem az Istenek,
Meg tartották volna ő fent kegyességek,
Ha akarták volna hogy én többet éllyek,
Város Piatzara sőt én is ki megyek.

Vttzakon keresek halált én magamnak,
Talám keserűnek Görögök ha latnak,
Az ő Isteneknek én velem áldoznak,
Nyomorult Vén embert elnie nem hadnák.

Meg adom Teremtőmnek ez kis feletskét,
Anyamnak méhében kit nékem engedtet,
Mint jó fiú Aeneas mikor halla ezt,
Attyanak felele úgy-mint keseredet.

Pirullyon meg ortsám hogy ha azt mivelem,
Nállad nélkül semmit ha én tselekesem,
Sőt inkább akarok előtted el vesnem,
Légyen Tarsaim közt jó emlékezetem,

Reám kési vagyok mindent érted fel vennem,
 Az kegyetlen Pyrrhus had lálson meg engem,
 Az mit Priamussal tzelekedék néztem,
 Szemed elöt vaghjon az földre le engem.

Igen hamar Iffiu fegyverét ragada,
 Ellenfék közibe sűtnia akara,
 Ó lép Felesége lábát ám megh kapá,
 Ne hagy Gyermekestől Vram gyás áravá.

Miért nem tekinted az te vén Aryadat,
 Gondoly meg engemet te Házas társodat,
 Mindeniknél inkább küsded Magzatodat,
 Kinek hagyod itt kitsin Iulufodat,

Olly nagy csuda történek im azonközben,
 Az kis Gyermek vén Anchisesnek öleében,
 Az melly Súuegetzke az gyermek fejében,
 Égő tűzzel az fel lobbana fejében.

Rettenének Vizzel azt öntözik vala,
 Nem aluék el az migh ideje el nem álla,
 Vén ember Istenhez hogy könyörög vala,
 Éghből nagy dörgéssel egy szép Csillag szálla.

De lám csuda-képpen az Csillag indula,
 Az háztól mint egy nagy kopija hozzá nyula,
 Troján kővül egy magas Ida hegy vala,
 Kék fűsti maradván az hegybe meg szlla.

Látván az Anchises kezeit emelé,
 Az eset Csillagot imádnia kezdé,

Valamit akartok már velem mivelnie,
Kétféle vagyok Istennek nektek engednie.

Az gyermek csudáján ott ez jelenteték,
Felséges Királynak a hogy az következnék,
Vtára idűllyanak, ez Tűzlag jelenék,
AEneas így bóla akkor Anchisesnek.

Reám vesek Atyám erretted nagy munkát,
Jer el velem hadgyunk itt immár házunkat,
Reá véve szép Oroshyán bór subajat,
Vallára fel véve az ő édes Atyját.

Ő utanna sok földgái indulanak,
Sok Ellenfél közöt el ki lappanganak,
Varos kapujára mikoron jutának,
AEneasnak Feleségét ott el kapák.

Gondolá hogy hátra terjen meg érette,
Háza népet hagyá Ida hegy közibe.
Tűz egydűl Trojába ismégént tere,
Fejét akkor veté oly nagy szerentsére.

Vala nagy bánattya ő szép Felegén,
Vén Atyához tere ismét nagy sietvén,
Trojai sok futott népet velle lelvén,
Asz bonyokat Leanyokat veselkedvén.

Marhával kit ki kaphattanak Trojaból,
Fel rakodván el indulanak hegy allyból,
Fel fele menének az hegyre az úrból,
Trojat Nézik nem tettzik ki fűrű langból.

Paran-

AENEASnak búdoftabéli szerentséje.

PArantsolvan Anchises az sokaſagnak,
Az Tengerre nagy ſok Hajokkal ſzáallanak,
Iay ſokkal búdoſni akkor indulanak.
Fa Balvannyal kiket Iſteneknek hittak.

El jútának Traciának Hatarára,
De ſokat az földön nem nyúghattak vala,
Mert nagy tzuſa dolgot mond itt az Cronica,
Kitől meg rettenvén el futottak vala .

Ezt írja Virgilius harmad könyvében,
AENEAS ki ſalvan az Tracia földén,
Áldozatot Venus áſſonynak ſerezvén,
Bikával ál dózék edgy ſép kis hegyetskén.

Meg kel vala Óltart már ékélíteni,
Zöld ágakat kezdé reaja ſaggatni,
Egy ágat le ſegvén kezdé tſuda lenni,
Az el ſeget ágból VÉR kezdé ki jóni.

Posdula AENEAS mikoron ezt látá,
MÁS ágat-is ſegvén ugyan vére jara,
Szerentzélits Iſten laraſomat monda,
Harmadik ágat-is kezével meg foga.

Rea illyen kialtas lón fel az földből,
AENEAS mit ſaggatz meg holtat az földből,
Ne fertezteld kezedet az én véremmel,
Nem idegen vagyok te nemzetſegedtől.

Inkáb fus el kegyetlen népek földiről,
Polidorus vagyok az réghi Trojaból,
Ide küldé Atyam Priamus kinczével,
Itt ölénék engem megh fosztvan az pénztől.

Sietvén A Eneas Attyanak meg monda,
El mennének onnat azt végefték vala,
Áldozatot az Lélekért tőttek vala,
Pokolba mert addég az nem mehet vala.

Ezekben Trojabéliek ott hozának,
Edgy edgy Pohár Tejet kit reá ontanak,
Edgy edgy marok földel meg ajándékozák,
Cantiokkal tiztelvén el bútzuzanak.

Olly igen sietnek onnét el indulni,
Külömb külömb Tartományokra búdosni,
Delosba mikoron kezdének bé jutni,
Apollo Papjatos kezdék ezt hallani.

Sohúlt tűnéktek nem lehet maradástok,
Meg kell kerefnetek az hol élt Ősötök,
Az Olasz országból jöt vólt ki Atyatok,
Ott léßen örökké ti birodalmotok.

Cretha tartományban azért ők menének,
Ott sok ideiglen le telepedének,
Edgy szép Vároft Kiraly ő Farrat Népének,
Rakattata, Törvént hagyván az Véneknek.

Az Vy Vároft nevezé ő Pergamanak,
Álmaban jelenék ott is az Kiralynak,

14
Olly réfit kerelje az Olaf orfagnak,
Olafúl kit hinak az Hesperianak.

Nem lön mit tennie felét ő Népének,
Meg rakot Varosban hagyá hogy élnének,
Sok könyhüllatással onnan késülének,
Sok búrtu vetellel és el evezének.

Támada háboru Tengeren reájok,
Ők sohúl földet nem kezdenek látniok,
Selek miá lőnek hirtelen nagy habok,
Akaratt yok ellen mennek immár Hajók.

Vala ötöd napia az nagy zúr zavarnak,
Nagy meßße hegyeket úgy tetzik latnának,
Köddel füstölgenek az mint most-is szoktak,
Evezni kezdenek hogy ha ki jutnának.

Nagy munkaval mikor el oda jútanak,
Partra az Hajokkal mind el ki állanak,
Ott fenet rakának hogy meg nyugodnának,
Sok Barmot nem meßße imé látanak.

Vévék fegyvereket Barmokat vágának,
Ételhez mikoron már le rakodnának,
Tfuda nagy Madarak azomban jútanak,
Minémút soha sem hallottak sem láttak.

Mondgyák Harpiaknak hogy vóltanak vólna,
Kiknek ábrázatt yok mint Emberé vólna,
Horgos orrok körmök de rút bűdös vala,
Minden elől etelt el kapdosnak vala.

El ragadak etelt egyſter ſ-mind előllők,
Maſſor-is nem hagyák békével ennének,
Harmadſor meg hagyá Kiraly ő népének,
Fegyverrel tamadgyunk már mind fel ellenek.

Renden az vitézek letelepedének,
Szerzet étket ők iſmég elő vévének,
Harpia madarak el fel kerengének,
Ki vont fegyverekkel varak az Vitézek.

Az madarak fellyúl ala tſapnak vala,
Trojabélieket le gançllyak vala,
Az fegyver tſak tollokat ſem fogja vala,
Étket el ragadvan nagy boſſuſag vala.

Rayta nagy tſudajok az Trojaiaknak,
Nem meſſe az Fakra Madarak ſallanak,
Kezde edgyik kialtani az Kiralnak,
Halljatok mit mondok néktek Trojaiak.

El mehetek bizony az Olaf orſagra,
Mert az nagy Iſtennek ez ő fogadala,
De hogy le vagatok az mi barmainkba,
Mi magunkkal-is vivatok Orſagunkba.

Tú addig az földre el ne meheſetek,
Míg nem nagy ehſéggel ezt meg fizetitek,
Ezeket meg mondvan onnan repüllének,
Aldozatot Trojaiak ott ſerzének.

Rémülő tſudajok többi kőſt ez vala,
De nagyob tſudakat mond még az Poeta,

15
Kikre ő nékiek menniek kell vala,
Mellyeket az Bóltzek irtanak tzu dara.

Onnan el indulvan estendő el telék,
Vlissefnek tartományát am elérék,
Sok Ellenfeg közzül igen felelmetek,
Lappaganak Siciliába menének.

Illy dolgokat irnak az Siciliaról,
Mellyen Trojaiak olly nagy vakmerőül,
Sierentsét kéfertvén Epyrus földiről,
Iartok ott az Bóltsek meg irtak tsudaul.

Az Siciliát hittak Trinacrianak,
Mongyak Oriások régen ott laktanak,
Azok Fejedelmet Sicannak mondtak,
Ki az földet neveszte Sicilianak.

Nem messze vagyon ez az Olasi orságtól,
De az Derék Tenger ezt el mosta attól,
Edgyik felől nem folyhat nagy Aethna hegytől,
Má felől az Olasi orságnak földitől.

Olly nagy sebességgel az Tengernek vize,
Az hegy oldalt úti habok sebbesége,
Szinten az fenékre forog nagy örvénye,
Feltámadván benne fel ötlék az Eghre.

Szél miá rettenő vizek mint csatognak,
Tenger fenekiről olly nagy erek vadnak,
Az föld alatt Kénkö fok vagyon aszt mondgyak,
Az víz örvén liykan lángh vt fel azt irjak.

Karib

Karibdisznek hitták ez ilyen nagy tsudár,
Láthatnak ott több Tengeri tsudakat,
Kiválképpen mondgyak ott nagyon edgy állat,
Scillanak nevezik ezt, im ilyen állat.

Vagyon mint Leánnak szép gyenge ortzája,
Az mellyétől fogva mint ha farkas volna,
Az tzipején alol mint ha Sárkány volna,
• Delphin Hál módgyára nagyon annak farka.

Ez mind egyel nappal hanyodik az vízben
S szép gyenge savával énekel Tengeren,
Sokan kik nem tudgyak mi állat ez legyen,
Éneklésre tartván, oda vesznek vizen.

Két tsúdaja ilyen az Sicilianak,
Harmadik tsúdaja Aethna Havasának,
Semmi fa nints rayta tsak az nagy Kősziklak,
Az Eghben fel nőttek mint olly magas tornyok.

Vadnak azok között olly nagy mely barlangok,
Éyel nappal vadnak olly nagy zattogások,
Barlangokból jönnek nagy sebestűz langok,
Kénkö miat, sűrű füsttel ők langalok.

Ez helyre AEneas Király mikor jutta,
El hűle testében és ekképpen bóla,
Lám bódogok voltak kik most vadnak halva,
Troja kőfalai közt mértek meg halnia.

Tsak én marattam volt nagy nyomorúsagra,
Az kegyetlen Diomedesnek jób karja,

De hogy nem vágot vólt le erőls Trojaba,
Baratim kőst hirem mert nagyob lótt vólna.

Az Sino-is vizét mikor nézem vala,
Vérrel elegy tettek hőmpölyögnek vala,
Aryám fiait én ott látom vala,
Ez vesédelemre edgyik-is nem júta.

Nem végeſſheté el ő ſóvat ezenben,
Az ſiel artzúl júta rea nagy hirtelen,
Az habok tetején fel vitetnek Eghben,
Néha mind Barkáſtól léſnek el ſenékben.

Vitorlák kormányok hamar meg romlanak,
Fel óldalt vitetnek ſionel az nagy Barkak,
Kőſiklára hárommal fel akadanak,
Népek negyedikkel mind el borulanak.

Nagy ſok Gazdagſágot az elők el hadnak,
Nézik vizben üſznek habokhoz kabdoſnak,
Romlot Hajo deſikára ragadoztanak,
Aſſion yok es Leányok ugy ſivalkodnak.

Telnek nagy habokkal fellyül mind az hajók,
Dugattyák földozzak azt az jó Aſſion yok,
Az mint lehet igen eveznek Ferſiak,
Sokat el veſtven ám ki ſaladának.

Ám egy nap ſ- egy cſyel ott mint hánkottanak,
Màs napon hogy az Föld mi vóltat ſtudálnák,
Egy Orialt Polyphemusnak hittanak,
Az Kőſiklak közzül hát jó azt meg láták.

E

Lám

Lam Istáp kezében az egy nagy fenyű fa,
Nagy falka luh megyen az hegyen utánna,
Pastor modra Sipja holnya alatt vala,
Az Tenger partyára ő mikoron jutta.

Itt az oktalanság az vízbe bé lépék,
Tűk az övét éré az mélysege viznek,
Trojaiak azon ott el rémulének,
Barkákkal evezni ők el sietének.

Iól látá Orias őköt el nem éri,
Az Tenger közepin kezdé fen állani,
Az Társait kezdé hegyből kiáltani,
Reitenetes Népet latának ott jöni.

Partyán az Tengernek ők meg sereglének,
Nagy sokat ő kőstők azok vesződének,
Bűsultak hogy Trojaiak el mentenek,
Mert jó kontzot hajokból ott ki eytének.

Libia országban immár Trojaiak,
Nagy sok berentsékről mikoron jutának,
Mind-is hét Barkaval tűk alig marattak,
Nagy fáradván ő egy Szigetben szállanak.

Ez Sziget Tengert körös körüyül follya,
Az Tengerben háylot egy nagy magos partya,
Kinek az tetején egy bűp Erdő vala,
Az part allyát sem fél sem víz hab nem tartya.

Nám Achates kőstők serény Iffiu vala,
Atzelt Kovat Taplót tűk hamar ragada,

Tűzet

Tűzet szerze, Kiraly azt mikor meg látá,

Nylát es kéz lyét vevé fel karjára.

Igen hamar az Erdőben fel siete;

Egy nagy seregh Sarvas edgyút ra bőkkené,

Kikben hetet Kiraly nyilakkal meg eyte,

Etel ital után Kiral- is le üle,

Siralmas szűveket vitéz Társainak,

Illy szép beszéddel engeftelé azoknak,

Serelmes Társaim már ti mit gondoltok,

Vagy mit kesergetek avagy miért sírtok.

Mit szólhattok bizony hogy sok szerencsére,

Főjetekeket vértetek sok veszedelemre,

Ez után- is megyünk rettenetesbekre,

De ki ment az Isten mindenekből végre.

Inkab azon mostan tú ne bánkodgyatok,

Sőt nyomorúságból mikoron ki juttok,

Nagy örömmel kérkedvén est mondhattátok,

Az Olasz országban miképpen juttatok.

Réggi Trójat ott kel ujjonnan meg raknunk,

Istenek ott adnak nyugodalmat nekünk,

Mostani siralmunk ott lézen örömünk,

És maradékunk köft nagy híresek leszünk.

Az Kiraly magában noha olly keserves,

De szép beszédekkel az nyelve olly ékes,

Az ő szolgaihoz olly igen kegyelmes,

O jó erkölcséről meg mostan- is híres.

III.

PARS.

Honnét legyen származot az Romai birodalom.

CZuda nagy hatalmát az Romaiaknak,
 Bűnkben vehetjük mi voltát azoknak,
 El múlt Eftendőkből kik oda jartanak,
 Egész ez Világot mikor azok bírták.

Vak Pogánfag holott mostan uralkodik,
 És az Isteni hűt hol még meg nem tetzik,
 Sántalan Országok mostan-is rettegik,
 Menyország kapuját mert onnat zörgetik.

Léhen de az Népek nagy ségyen vallása,
 Istenfia mikor el jő ez Vilagra,
 Nem ismerlek tútokot nékiek azt mondgya,
 Mert Trojai Pogánfagokat utállja.

Az Pokol fenékre Romát el bé nyeli,
 Sok Lelket régolta miért hogy ő veszte,
 Mert ám az tzuda Vad ő volt az kit néze,
 Daniel Propheta az kit Irt Könyvében.

Bosszontatta az Vad ęltig ő Istenét ,
 Az Sent Irja annak vas fogat vas körmét,
 Fegyverrel nyelvével nagy sok ártatlanért,
 Az földhöz fagatot az igaz Istenért.

Vigan hálát adgyunk az igaz Istennek,
 Hogy meg jelentette ő mi voltát ennek,
 Ne féllünk hatalmát bátor immár ennek,
 Mert esmeretire hozot Sent hűtinek.

Kezdetben sok ezer mondások voltanak,
 Sibillak, Prophetak kit meg mondottanak,
 Hogy meg kel lennie az ő hatalmának,
 De nagy bőrnýüképpen kel romlani annak.

Csúda romlásokat és búdosásokat,
 Meg beállém eddig az Trojayaknak,
 Már ez után igaz uton járásokat,
 Meg mondom immáron Prophetiájokat.

Immár Libiában az Aeneas vala,
 Az szép Venus Asszony az Kiralynak Annya,
 Éyel nappal fohászkodással fir vala,
 Iupiter kegyelmét igen kéri vala.

Sok országoknak s-embereknek Istene,
 Szenteknek ez földön te vagy Fejedelme,
 Minden hatalomság vagy on csak kezdedben.
 Meny-útó követőtől retteg az föld népe.

Az én edgyetlen egy fiam az Aeneas,
 Mit vétet ellenne felségednek de láts,
 Hogy illy keserves kin és faradság vallas,
 Nem botsatta ígért földre sok háborgás.

Nám sok éltendeje te fogadasodnak,
 Olas ország lenne ő meg maradások,
 Egy nagy híres Roma sármaznék ő röllok,
 Nap keletig lenne az ő birodalmok.

Gyakorta Trojaról mikor emlekezek,
 Magamban romlásan mikoron kesergek,

Fogadásid ottan szűvemben őtlének,
Ezzel nagy siralmat sokszor en enyhíték.

Vay te nagy hatalmú szent Iupiter Isten,
Hogy nem könyörölsz már te Nemzetsegeden,
Nyomorúságoknak ves véget már itten,
Álly megh régi Isteni végezéteden.

Sokan ám marattak meg az nagy Trojában,
Keveseb munkával onnét el budolván,
Bátron élnek immár szép uy Országokban,
Nyomorúság immár őket nem bulitván.

Te ngercken által az nagy Anthenor ment,
Nagy szép lako helyet ki immár éppített,
Egy Vároft Padvának ő régen nevezet,
Az Tenger közepin rakta fel Velenzét.

El szállat lám régen Paríznak egy Lia,
Am az Istiú Franco jó Pannoniában,
Sican hegynél az szép Duna viz partjára,
Sicanbria Vároft nagy vígan rakattya.

Egy nagy nemzetseget immáron botlatott,
Olasz orfagon túl kiket megh szállított,
Iò hirt nevet azok Orfágának adott,
Kit ő magáról jó Francianak hívot.

Én vagyok te néked egy édes Leányod,
Én fiam AEneas te néked Vnokad,
Vgyan minket illethe az te Országod,
Csak Iuno Feleségedet megh nem birhatod.

Régi

Regi arany almaért mind eszt művellye,
 Az megígért földre te minket így vizsgálé,
 Sok fogadá sodrol így emlékezelé,
 Isteni vóltodat De nem tekintede.

Ez panaszolkodást hogy Iupiter hallá,
 Eghből kegyelmesen ő tekinté alá,
 S szép Leanyom Venus ne fély ilyen szola,
 Az mit én fogattam megh adom azt monda.

Fejedelem ki most az Olasz országban,
 Latinusnak hiják ő szép Városában,
 S szép Leanya vagyon el ado korában,
 Aeneasnak adom aszt én házasságban.

Eghben felemelem én az te Fiaodt,
 Noha kegyetlen Nép lakja az Országot,
 Ő ellenetámaszt rettenetes hadat,
 De meg rontván őket egy szép Vároft rakat.

Repeső Ascanius az kisleány magzat,
 Harmintz esztendeig birja ott Országát,
 Albát rakattatja úgy mint lako hazát,
 Az ő nemzetiből adok én egy Leant.

Ez Leantol két szép Gyermeke sültetik,
 Ki Romulusnak s Remusnak nevezterik,
 Egy nagy Roma Város ezektől rakatik,
 Világ birodalma ő nekik adatik.

Nem lében vége ez város birodalmanak,
 De boszszukat téstnek az Görög országnak,

Vgyan

Vgyan nyakokon ül az Görög Vraknak,
Troja romlásaért azok bossút álnak.

Sép Kiralyi magzat el vegre egy léßen,
Iulius Augustus kinek neve léßen,
Arany údó ennek Idejében léßen,
Semmi háboruság az földön nem léßen.

Sőt ha ilyen Pogán Prophetalást nem hisz,
Hozzunk olyant elé kit kételen meg hisz,
Az Mennyei Felségnek azt tudom hogy hisz,
Daniel Irafának én hisém meg hisz.

Soha Fejedelemségnekül ez Vilag,
Tereintéstől fogva nem völt ez nagy Vilag,
Istentől négy résre osztla régen világ,
Kikben lenne külömb külömb nagy Vrasgh.

Szent Danielnek est azért meg jelenté,
Egy álmában négy Vad Tengerből ki jöve,
Edgyik mint Oroszlan olyan az személlye,
Sárnya mint egy Sasnak olyatén fekete.

Sőt második egy haragos medve vala,
Kinek az szájában három rendel foga,
Harmadik Vad egy nagy fejű Pardotz vala,
Az vállából négy nagy Szárnya ki nőt vala.

Szőrnyeb mind ezeknél negyedik Vad vala,
Nem mondhatom képét mifsoda Vad vala,
Vas foga vas körme olly kegyetlen vala,
Fogával körmével mindent ront veszt vala.

Sőt annak homlokán finte tiz az szarva,
 Tiznek közepiből im lásd mely nagy csuda,
 Egy kútsin Szarvatska oly nagyot nőt vala,
 Három szarva többől mellőlők ki romla.

Szeme fája annak olyan mint emberé,
 Átkot szidalmazást kezdé az Szentekre,
 Mind addigh sem búnék nagy kegyetlensége,
 Még nem egy arany fék földre téteték le.

Sok údónek Vénnye az Ssekben le üle,
 Mennyei Angyalok álnak ő előtte,
 Az kegyetlen Vadat az Vén meg itélé,
 Ást meg ölé s az Ország lón az Szenteké,

Sőt Nabogodonozor az első Vad vala,
 Medve egy rend foga ez az Cirus vala,
 Darius es Xerxes az kettei vala,
 Harmadik Vad az nagy Görög Sándor vala.

Sokkal ruttab az mely negyedik Vad vala,
 Utolsó údónek mert ez lón Császára,
 Romai Papfagot az Vad jedzi vala,
 De az kútsin szarvú az Török nemzet vala.

Soha ez szörnyű Vad addig le nem fá,
 Nyelvével kormével az Szenteken' ez ál,
 Mig az Szent Vén ember az Fghből le nem fá,
 Ki miat ez nagy Vad az mély Pokolra szál.

Sőt bizonynal mondom ést en az Szenteknek,
 Kik Christus hűiben mind ez napig élnek,

Meg szabadulásnak bár ne örülljenek,
Mert mind ítéletig ők kefergettetnek.

Sok karomlást azok ellenünk tészneké,
• Az Romától függök mind éltig pökneké,
• Más felől az Török nép vagy súllyésti,
• Örüllünk mert Isten meg azt meg bünteti.

Olly buval bánattal az AEnéas Király,
Fel kelvén indula csak másod magával,
• Egy Erdőbe lépék ketten Achateessel,
• Kezében kéz lye marok nyilaival.

Raytok eset nagy sok gonosf szerencsében,
• Mikor gondolkodnék járva Erdő közben,
Gyenge szép szűz jura ellenébe szemben,
• Haját ereftette az félnek mentében.

El fel övedzette szépen holnya allyát,
• Traciai modra kötötte puzdráját,
• Fel aggatta Leány gyenge lágy ruháját,
• Mint egy Vadász ember meg kötötte sarját.

Közel el sem jutván szép fővel így főla,
• Nem látatokè itt az én Tarfaimban,
Ha valami Vadat itt üztenek volna,
• Illyen modu Vadászokat itt járnia.

AEnéas szép fővel monda mi nem lattunk,
De váry meg te Leany veled had mi főllyunk,
Ne fies ne fies illyen igen főllünk,
Mert semmi dolgodban teged nem kéllelünk.

Nem

Nem Emberi ábrázát az te szép ortzad ,
 Sem emberhöz illő te gyenge szép savad,
 Istén Affony vagy te mondok en igazat ,
 Azert könnyebitz meg mi faratlaginkat.

Inkáb téged kérünk mond meg azt mi-nékünk,
 Hól búdosunk mostan vagy mi földön vagyunk,
 Tengeri szél miá ide ki verettünk,
 Sok áldozatokat te-néked mi téfünk.

Távúl legyen az Tisztelet az szűz monda,
 Traciai Leány vagyok én azt monda,
 De kevés beszédvel az melly Tartományban,
 Meg mondom holott búdostok Tenger miatt.

Hires ez föld része egész ez Világban,
 Nints gonosz berentse ez ti utatokban,
 Mert hozot túróket az nagy Africaban,
 Es hamar ki juttok egy nagy szép Varosban.

Vyjonnan most rakják Városnak kőfalát,
 Sőt hallottatokè az Pheniciat,
 Vagy hallottatokè Cartago Városat,
 Annak határában leltok ti állást

Nemes Fejedelem affony Városát birja,
 Kinek neve Dido avagy szép Elisa,
 Jó kedvel ez affony fogad bé házába ,
 Jupiter yeletek ki most hordoz oda.

Gallyákon de mostan tú honnat jöttetek,
 Mi nemzetek vattok avagy hova mentek,

F ij

Király

Király fohászkodván így szola az Szűznek,
Mi vagyunk Világban nagy keserves népek.

Am az híres Troját hogy ha te hallottad,
Benne lakot Népet avagy ha te láttad,
AENEAS Kiralynak nevet ha te tuttad,
Mely nyomorúságban juttunk im hől látod.

Ragadoztunk kevés Hajokkal ez partra,
Akarnánk evezni az Olás országba,
Akar kik legyetek nekik szűz így s'ola,
Isten jár veletek es hordoz jó utra,

Ott hirtelen Leany töllök el indula,
Meg jelenté magát hogy szép Venus vólna,
Nagy keserves szokkal AENEAS kialtá,
Ötöbbet nem s'ola néki édes Anna.

Olly igen kesereg Király ő magában,
Sőt hogy meg tért volna az ő szállásokra,
Hát jámbor Anchises fekszik immár halva,
Vén Attyát temeté nagy sírván áldozva.

Partyárol Tengernek Király jó haynalba,
Kevés farat népét az utra indita,
Csak másod magával ő maga más utra,
Iffjú Achatesfel mert Isten hordozá.

Egy sűrű szép köddel az szép Venus Aßßony,
Ötött környül vévé úgy mint Isten Aßßony,
Láthatatlan-képpen viselé az uton,
Tarfainál előb juta bé Varosban,

Templom felé Cartagoba mikor menne,
 Az Kiralyne aßbont nagy sok Néppel lelé,
 Egy ny hır juta Kiraly aßbónnak imé,
 Trojaiak juttak volna ő földekre.

Raytok szüve eßek im az szép Aßbónnak,
 Parancsolattyából ők bé hivattanak,
 Aßbony lába előtt ott az Trojaiak,
 Kegyelmet nyerének mint olly nyomorultak.

Vgy kérdezi Aßbony ő nyavalyajokról,
 Mert már régen hallot vala szép Trojaról,
 Ott egy Ilioneus így szola legh elöl,
 Vagyon fejedelmünk az ki jött Trojából.

Sok nyomorúságunk attól meg értheti,
 Ha kegyelmességed őt meg kereszteri,
 Nem tudgyuk hova lött most ha budosiké,
 Az AEneas Kiraly kezdé ezt halgatni.

Sok szokkal kegyelmét Aßbony ajánla,
 Vtakra Kiralyért küldeni akara,
 AEneas az Kődből ő magát tisztitá,
 Alazatos képpen az Aßbonyhoz juta.

Sok Nép tñadal vala az Vendég népeken,
 De Kiraly aßbony lön igen nagy örömben,
 Kézen fogván AEneast nagy jo kedvében,
 Az Nép utat adván fel vivé házában.

IV. PARS.

Dido Aßbony házafulása es halála : AEneasznak

Füj

Olas

Olasz országban evezik. Ad notam:

Im mint nyomorottam Fellegetes VR ISTEN.

POgán Cronikákból egy szép dolgot mondok,
Kit mindennek mostan mit zudaúl mondok,

De főképen Ferhez menő jó asszonyok,
Példát venni erről gonoszt rám ne bolylyogtok.

Edgy kis példa beféd kit ti költöttetek,
Kerkedékeny Leányok hamarab meg esnek,
Melly igaz legyen az hallyák meg mindenek,
Mert istháknak s agnak vagyon illy természetek.

Ez széles föld régen három részre oszlott,
Asianak, Europeanak hivattator,
Africanak nevezték az harmadikat,
Mellyekben neveznek hatalmas országokat.

Régi országok közt az nagy Africanban,
Lakik vala régen az Pheniciaban,
Belus nevű Kiraly Sidon Városaban,
Tirust és Vtikat ki rakatta ujjonnan.

Tlak két magzattya lón Kiralynak életében,
Meg hala az Kiraly egy betegségében,
Fia Pigmalion Kiraly lón az földön,
Dido Elisa egy huga nagy szépségében.

Vala Herculeinek egy jambor fő Papja,
Sicheuának hitták igen jambor vala,
Elisa szép Leánt az ő Atyafia,
Nagy Gazdaglagaéit ez Papnak házafita.

Pap

Pap Gazdag kintsének olly nagy hire vala,
 De minden aranyat földbe ásta vala,
 Pigmalion Kiraly bosszonkodik vala,
 Arannyal Ezüsttel hogy egy Pap gazdagb nálla.

Imè Herculesnek mikor az áldozna,
 Nyillal által lövé Papot és meg hala,
 Gyenge Felesége kin ugyan pozdula,
 Mert Attyafiahoz ezt soha nem gondolta.

Ezert ő Battyára bosszonkodik vala,
 Soha még jó szemmel látni sem akarja,
 Ez alatt sok Népet Asszony fogad vala,
 Egyenlő képpen Kiralt gyűlölik vala.

Nem lehetne egyéb dolgaba gondolá,
 Csak binnel Battyával meg békélet vala,
 Keserű sirással Battyat kéri vala,
 Népet küldgyön neki kivel ő el indulna,

Siralmat bánatot talám el felejte,
 Ha kevés napokra te hazához megyek,
 Én meg holt Vramnak házatól el megyek,
 Kit az Kiraly halvan indulának Seregek.

Pigmalion reméli vala szivében,
 Gazdagság jó hozzá kedve keresésben,
 De Elisa asszony okos elméjében,
 Hajokra rakodvan indula az Tengeren.

Ő titkon töltete Sakokat fővennyel,
 Tengerbe hányatá ilyen befédekkel,

Én meg holt Vramért áldozom ezekkel,
Légyen Lelke után kit kereset két kézzel.

Tanátla az úrán lón fenyegetéssel,
Ő Bátya Népének ilyen befedekkel,
Lattyátok Tengeren vagyok en sok Néppel,
Es kezemben vattok ti minden erőtökkel.

Raytatok bosszumat bizony most meg állom,
Ha tú úgy nem jártok az mint en akarom,
Sőt ha Batiám nevét valakitől hallom,
Az Tenger közepét szörnyű halálnak adom.

Veled lébünk halálíg azok mondanak,
Ciprus Szigetiben mikoron jutanak,
Szép szűzek Leányok Szigetben valának,
Kik áldoznak vala az Venus bent Afßonnak.

Szép Leány szűzekben Nyoltzvant el kapata,
Szaporodnék Népe az hol le állana,
Huga dolgát Pigmalion mikor hallá,
Sok Néppel utánna indula de hejaba.

Rakodék ki Afßony azon Affricában,
Az ott valo Néppel lakek baratsaggal,
Végre földet kére ott az Tartományban,
Mennyit egy Ókór bört bé fog széles voltában.

Ez nem sokat tenne, lako Nép gondola,
Órók árron föld lón az Afßonnak adva,
Egy Ókór bört hosßan metze kesken sira,
Azzal foglalt földet Afßony tulaydonítá,

Gondolattya okos lön Dido affonnak,
 Egy Vároft fundala mint lako hazanak,
 Azt köz akaratból hívá Cartagónak,
 Fogh helye végre lön mind az egész Országnek.
 Nagy romlas történék ezen idő közben,

Trojának Városan Asia földében,
 Az Görögök mia lön földre törésben,
 Az benne valo Nép ešek olly nagy inségben.

Olly romlas vala ez akkori időben,
 Kinck mássa nem volt Föld kerektségében,
 Egész ez Világnak eferi Példa lön,
 Az hol hallyak vala minden fánta süvében.

Rettenetes inségből kik szaladának,
 Idegen orfágra fokban budósnak,
 Egy Aeneas nevű Kirallya Trojának,
 Budósvan jöt vala Városaban annak.

Vivé Dido Affony jo kedvel hazába,
 Mert nyomoruságát eledézvén szánnya,
 Vy csudájúl régen már Troja romlata,
 Fel iratot vala Dido affony hazába.

Minden kegyelmével ő magát aján'lyá,
 Lakodalmot berze vigan Vdvarában,
 Draga Gazdagságát affony meg mutatá,
 Haza fénlik vala sok szépségnek miatta.

Ötven szolgáló szép Leany f. Affon népek,
 Fő fő szolgáló nép mas rendbe ellenek,

Éteket asztra egyſzer ſ-mind le tévének,
Ecelhez italhoz Népek le űltetének.

Kis fia A Eneas Kiralynak űltözve,
Gyermek lulusnak az ortzjan ſép ſine,
Fenlik pirosólik Attyanak űlében,
Iſtű Dido aſſony kin gerjedez ſivében.

Soha nem tűrheté aſſony hozzá hívá,
Az futóſo Gyermek ugyan meg ragadá,
Gerjedező keppen aſſony apolgatá,
Sűvéből ki eček régen meg hólt Pap ura.

Pengéſe ſollála fok vigatagoknak,
ſerelme jo kedve juta az aſſonnak,
Eſtvéig víg kedvel ſókkal mulatának,
Akara az aſſony hogy mind edgyeft innának.

Olly igen beſelget aſſony A Eneassal,
Kérdezi mint jartak az hires Trojaval,
ſerelmes A Eneas beſeld meg igazzal,
Görög ſalárdſágát minden búdosalodal.

Nékem tetzik vagyon moſt het Eſtendeje,
Mitől fogva eſet Troja veſedelme,
Attól fogva hol jartatok ez űdöre,
Ő nagy ſerelmében kérdezi mindenekre.

A Eneas azt mondgya kérem Felſegedet,
Ne uyjits meg nékem régi keſervemet,
Látod eysel vagyon ne kery erre minket,
Lehetetlen dolog mellyre kery moſt engemet.

Rea ónbola Affony ő szerelme miat,
 Sok köny hullatással Kiraly kezdé favát,
 Valamiben forgot el beséllé dolgát,
 Már meg virrat vala hogy el végezé favát.

Elisa Didonak de nem kel alunni,
 Noha mind az Vendég el oſla nyugodni,
 A Encas mi vóltán tsak kel gondolkodni,
 Dolgat favát képet soha nem felelyheti.

Sőt nagy gondolkodván alá s fel jar vala,
 Egy Attyafi nennye Anna affony vala,
 Titkos helyre kézen fogva vitte vala,
 Illyen besédekkel ott tanatskozik vala.

Edes Attyamfia Dido mondgya vala,
 Melly nagy nyughatatlan vagyok én magamban,
 Mitoda Vendéget hostunk bé házunkba,
 Ki nem esik sívemből az ember mi vólta.

Tökélletes ember az Istentől vagyon,
 Mennyi nyomorusag vólt az ő nyakokon,
 Tűdalkozom még-is melly bátron ő vagyon,
 Lám tok aluszik még kin nyomorusagh vagyon.

Vay ha magamban el nem végestem volna,
 Hogy Férhöz ne mennék Viam hogy meg hala,
 Bizony ez embeerel nékem nagy szom volna,
 De utálatóság nallam házassag agya.

Soha nem begem meg tökillet fándokom,
 Holtomat ezennel sőt inkább akarom,

Szemérmességemet hogy nem meg rúticsón,
Mellyet velle el vit én meg holt Sicheusom.

Ó szeme bő könyvel így beszélvén labba,
Anna asszony szerelmes örtének szola,
Ah én édes öczém mely bolond vagy monda,
Ezen iffiúságban meg hálb nagy bánat mia.

Tudatlan vagy meg te Házaság dolgába,
Melly draga magzatok lésnek hazaságba,
Az te fogadásid legyenek hejába,
Az te meg holt Férjednek nincs mar read gondgya.

Nagy tókéletesség immar igaz elég,
Lam menyit sok kérőid voltak ez ideig,
Senki el nem haytot téged arról eddég,
Miért tartas ellent Szerelmednek mind éltig.

Ved esedbe mitsoda föld kire jöttünk,
Minden felől vagyon gonosb ellenségünk,
Batyadtol-is vagyon nagy fenyegetésünk,
Hissem hogy Istentől vagyon ez mi vendégünk.

Nem alá való nemzet-is az mint lattyuk,
Ha hazaságodat ez Emberrel lattyuk,
Ez után-is soha ez dolgot nem bannyuk,
Minden hírünk nevünk az éghbe magasztallyuk.

Csak alig varhatà Kiraly hogy fel kellyen,
Mar el bathorodot az ő szerelmében,
Kézen fogva hordozà Kiralt ház közben,
Sépen rakot Várat mutogatà kedvében.

Térete uyjonnan más Gazdag varforát,
 Szüve serént kívannya Kiralynak szovat,
 Elze veset ísmét meg beszéllye Trojat,
 Éyel nyughatatlan forgatá nagy tűz langját.

Reggel harmad napon Vadásni késüle,
 Ó ágyas házából ki jöve öltözve,
 Nagy Gazdagfag mia ugyan ragyag szine,
 Nagy sok fő Nép s-Leany asszony ő körülé.

Ott lám azt sem tudgya mint lépják az földre,
 Széles boglarokkal ruháját fel kötötte,
 Aranyfál hajakkal haja ékesülve,
 Az ő modgyok serént az félnek ereftette.

Imé lövő nyila bé rakott Tegzében,
 Szép drága kövekkel fenlik tündöklésben,
 Kesken derekára azt fel övedzette,
 Egy öltözött Lora mint egy Vitéz fel üle.

Am kezében vévé aranyas Dardáját,
 Trojaiaknak-is hozata Lovakat,
 De főképpen Kiralynak egy jeles Lovat,
 Kis lulusnak-is hozata egy szép Lovat.

Nagy Kiralyi moddal ott el indulanak,
 Mikor egy Erdőben imé vadásnának,
 Nagy zugással Eghből selek indulának,
 Menydörgés csattogás nagy kő esők jutanak.

Vadásást el hagyván ők mind el omlának,
 Az kő első előtt hegyben budokának,

Dido aßony Kirallyal ketten valának,
Egy kőszikla alá zápor elől állának.

Szerelemnek tűzét tovább nem tűrhették,
AEneas Kirallyal mindenről befélle,
Minden akarattját ott ő meg tőkellé,
Immar Férje vagyon kin olly igen örüle.

Vala iffiu Kiraly Mauritaniaba,
Ki kívánnya vala Didot házassagra,
Meg hallá ez dolgot hittelen házaba,
Iupiter Istennek könyörge busultaban.

Ez dolgot felseges Iupiter Látodé,
Hatalmaságod lám minden rettegi,
Egy Aßony- állat mi földünkér éli,
Mafunnan budosot ide, nem bosszútágé.

Nem gondolta velle valo is tétünkér,
Háttra vette az én bizony befédemet ,
De mas lövevének im inkab kedvezett,
Kegyelmesen tekints én áldozat tétemet.

Iupiter meg hallá annak könyörgését,
Mercurius Angyalt küldé mint követét ,
Cartagoba vigye az illy követésget,
AEneas Kiralynak mondgya ez izenetett.

Ez idegen földön de miért mulatna,
Hogy nem jut eszében ő igért orfaga,
Nem illy Feleséget Isten néki adna,
De az kinck magva ez világot el birna.

Nem

Nem szánnyáé eddigh valo budosafat,
 Ó jó hire nevének meg alázafat,
 Ó kitfin fíának ígért birodalmát,
 Melly szép Leany várja oda bé önön magát.

Siet Mercurius Cartagoba menni,
 Hát Aeneas kezdet igen építetni,
 Pardortz es Orofian bõriben forgodni,
 Ki nem gondgya vala olyban már törekedni.

Követèt lltennek hirtelen folitá,
 Mint ez követseget beálllette vala,
 Kin magában Kiraly ugyan meg ajúla,
 Haja meg borzada es ugyan meg Némula.

Az mint cselekednek magában gondolá,
 Mi modot talállyon az el indulásba,
 Hogy szép Felesége azt meg ne tudnája,
 Nagy vakmerõképpen titkon folgait hiva.

Régi faratlagot elõ kell vennemek,
 Hajokat csinalni hamar sicssetek,
 Ell kellene mennünk ha mi modott lelek,
 Mi legyen szándékunk ingyen se beálllyetek.

Titok de nem lehet az szeretõk között,
 Az szerelem ki kiáltja magát Nép közt,
 Szemérem tilztelség nincsen az félék közt,
 Eszt sem titkolhattak szerelmes Dido elõtt.

Az jo asfõny imé szûvében dobbana,
 Szerelmes Vrának bátorfaggal szolla,

Mit

Mit hallok te hozzád sirva befél vala,
Hittedé dolgodat töllem hogy reytve vólna.

Gondold szerelmemet melly te hozzád vagyon,
Hited tiszteléseged tudod nállam vagyon,
Meg halok éretted ha ez bándékok vagyon,
Akary-is nem mehetz az Töl-is raytad vagyon.

Isteneekre és az te hitedre kérlek,
Mirzoda az oka nem szeretzè kérlek,
Az én jo tétemet gondold azon kérlek,
Ez igyekezettel ne ölly meg azon kérlek.

Nem lében már nekem lemmit tisztelégem,
Az Fghben fel hatot vala én jo hirem,
Meg holt te miattad én semérmességem,
Kinek hatz már engem én szerelmes Vendégem.
Inkáb mit gondolnék te el menéseden,
Tfak hadnál engemet egy szép kis Vendéggel,
Örvendezne Lelkem játék szerzésével,
Ki hasonló lenne az rénnen semgilyeddel.

Háborodván Kiraly felele Affionnak,
Az te jo tétedről hálát nem adhatok,
Ne fély kérlek soha mert meg nem tagadlak
Az hatalmas Isten előtt régedet meg áldlak.

Az én menésemet tölled nem utkoltam,
Sőt még bívemben is soha nem gondaltam,
De az Isteneknek akarattyok raytam,
Melly ha nem onbolna Vy Trojat itt rakatnám.

Engem

Engem sok intéssel mas Országba hinak,
 Felseges Iupiter es mind az Sibillak,
 Ábrázattya rettent álmomba Atyámnak,
 Ne fogjam meg jó szerencsáját kis Fiamnak.

Reám ezokaért most ne haragudgyal,
 Mert képtelen vagyok és ne busálkodgyal,
 Még az Isten élter engem Világával,
 Még kereslek téged nagy sok faratslagokkal.

Ortáját az földre Affony le fordíta,
 Látá lép bővával hogy semmit használna,
 Az mint tuda haraggal állani foga,
 Te hitelen látom akaratod mi volna.

Sírásom, kéresem, szerelmem meg nem haye,
 Egy budoso valai adek lako házat,
 És mint bolond neked adam Országomat,
 Annál nagyobbat mert adtam en magamat.

Az melyeket mondatz nem hiszem azokat,
 Mint ha igen tudnák Istenek dolgodat,
 Ahól meny el bator végy Gazdagh országod,
 De meg látod én is Fegyverrel leszek raytad.

Raytad bősűt állok az en életemben,
 Ha ugy nem árthatok vések ördögseggben,
 Vg-is haborgatlak egész életedben,
 Halálom után is reád járjon az Lelkem.

Sok beszédek közbe Affony el ajúla,
 Szolgáló Leányok őben vívék ágyra,

H

Király

Király keseredék sírátá magában,
Csokolgatá sána kételen el indula.

Igen nagy bánattal az Hajokra álla,
Asszony egy údöre fel ebredet vala,
Az ő Attya-fiát Anna asszont hívá,
Tenger felé Király után hamar botlatá.

Tudodé ésdes Nénem mint beretet téged,
Minden tiukat inkább jelentette nekéd.
Talám inkább meg fogadgya te becséded,
Készítzük meg edgyber tلاك azon kerlek téged.

Az én kevély Ellenségemnek ezt mondgyad,
Nem én gyutottam fel tűzzel erőls Trojat,
És nem én öltem meg az ő Ageb attyat,
Hogy semmiben lám nem fogadgya az én sómat.
Mit fút illy erőlsen könyötüllyön raytam,
Hogy házasom legyen nem kérem immáron,
Sem hogy ertem ne mennyen Olasz országban,
Csak keves ideig maradgyon még állásan.

Az én bánatomat talám el feleylem,
Nyárra kelvén bátor szabadon el mennyen,
Mert ha meg nem marad magamat meg ölöm,
Mit használ az után halalommal életben.

Nagy gyorsan Anna asszony ott el indula,
Sép sóval s-haraggal de semmit használa,
Dido asszony meg- is nézi ha láthattya,
Hogy meg ölye magát ő sívében el sána.

Nén-

Nemnyét fűve fakadvá olly igen várja,
 Követlegből Anna monda el költ volna,
 Kezét öve tlapvan sivalkodik vala ,
 Ágyas házba fűta artzul ágyra borula.

Nagy szerelme miat Kiraly ábrazattyát,
 Arannyal Somántzal az Aeneas Kiralt,
 Fel iratta vala ragadá az Tablár,
 Magához boritvan ugy siratta ő magát.

Süllyedék hogy vesék jayal mondgya vala,
 Mit tegyek immáron hova legyek mondgya,
 Restelyem ségyenlem csak semem-is lálsa,
 Fejem felet való Eget mert meg holtam ma.

Semmire nem kel már szépség és Affonylag,
 Bár ne atta volna Mennyei Kiralylag,
 Hogy az mi Partunkra Trojai Kiralylag,
 Ki bálhatot volna nekem örök bídalomlag.

Sépet nyerék az én házasulafomba,
 Vallyon t- hova mennek ségyenségem miá,
 Én fok kerőimnél vagyok megútálva ,
 Kiket én meg veték, azért job meg hallyak má.

Sok siralom mia Feje meg hívula,
 Affú fát hordata hogy áldoznék monda,
 Sicheusnak Kardgyát ő elő ragadá,
 Onnön maga az fat egy haynalba fel gyúta.

De nám nagy vakmerőn az fákra fel álla,
 Az meg irott Tablat tévé talpa alá,

Hij

Által

Által úté magát le esék az fakra ,

Kin az Város népe erőssen remúlt vala.

laygatás es sírás azon nagy kezdeték,

Anna affony hallá hertelen futamék,

Ő lép gyenge őrzére jay főval esék,

Testét Palotában az Leanyok emelék.

Didót vetet ágyra mikor törték vala,

Ortáját ő Nénnye sokká csokolgatá ,

Egyfét Dido affony semét reá forditá,

Gyenge karján háromfor emelkedet vala.

Ott magát nem bírván lépén erebkecék ,

Világból acképpen Affony el ki mulek ,

Lelke az Plutohoz pokolba viteték ,

Haja kőrme Cigán modra el metélteték.

Mind egeß eltében Anna affony síra ,

Minden nap az haját kőrmét ő jaygatá,

Ő maga ortáját s-haját megh faggatá ,

Onnan maratt az mód az segény Cigánokra.

AENEAS Kiralynak erről hir érkezék ,

Sietvén vitorlát félnek erebtenek ,

Sicilia felé hatra evezének ,

Nagy sok Eftendőkre Olasz orfágot érek.

AEneas hada Olasz országban, házasulása, halála,
maradéki, Roma fundálása: Ad Melodiam,
Sok Királyról s Császárról emlékeztet.

GYAKRAN hallottatok Historiákat,
Ez Világról írott derék Cronicat,
És az Földnek hátán Vraságokat,
Mellyeknek meg mondtam nagy csudájokat.

Nem vélem hogy erről még semmit bántam,
Romának hatalmát sokszor gondoltam,
Pogán es Szent írást sokat olvastam,
De mását en ennek még nem találtam.

Olly ha Sido ország nagy hatalmas volt,
Török Sulimant is láttuk már mi volt,
De Romanak hogy valaki parancsolt,
Ez ideigh senki nyakán nem bántott,

Nagy hatalmas Vrak Romába voltak,
Kik benne bűlettek de Bölcsék voltak,
Ö birodalmokat máfra meg bizták,
Minden Monarchiat fellyűlhalattak.

Vallyonf mit nyert raytok nagy Sandor Király,
Egyfő Adot adott jó akarattal,
Soha nem birt vellek az híres Király,
Lappongot előtte sok Pogán Király.

Pogánok nagy sokszor látvan hatalmát,
Tsodálkozyán mitek ez nagy Romát,

Nem Embernek montak előb Lakojat,
De Istennek hitták Roma rakojat.

Saturnus régi Fejedelem volt volna,
Olaß ország földén melly lakot volna,
Kinek jamborsagát mondgyák volt volna,
Semmi külömbföget nem enget volna.

Éitek közönséggel egy keresetet,
S'olgalást ver ontast az nem engedet,
Egy aránt hatta fő néppel köz Rendet,
Akkor mondgyák régi arannyas údot.

Tulaydon nevére az földet hitták,
Az Capitoliumot akkor rakták,
Holta után Kiralt Istennek hitták,
Picus, Faunus, Latinus ugy sarmaztak.

Kiralyfagban ezek-is éltig voltak,
S'ollasok föld Népnek mint Deakoknak,
Most-is Romaban hasonloul szolnak,
Csak valamenyire hogy otrombultak.

Vagyon mostan-is olly fele keresetyén,
Ki ditsíri Istent tsak Deák nyelven,
Aszt tudgya hogy tsak aszt kedveli Isten,
De honnan vöttek fel im meg mondom én.

Egy néhány ezer Efstendő mulasban,
Iartak Apostolok Prédikálásban,
Christus Igéjével mentek Romaba,
Sokat megh ölteik ott mindennél tudván.

Roslok ő magában nem felelkezék,
 Parancsola Latinus bé jönének,
 Kiralyi békiben ő le ültepék,
 Trojaijak esesen Kőbőnének.

Ő nyomorult voltokat budostokat,
 Meg beszélvén Istennek akarattyát,
 Kegyelmet kérének es lako házat,
 Nem bégényíték meg Népet országát.

Igen bég ajándékot hoztak vala,
 AEneas nevével kit adtak vala,
 Latinus Leanya szerencsáját várja,
 Szilid kegyelmével nekik így szola.

No hatalmas Isten hozott tűtőket,
 Adgyon azért néktek jó szerencséket,
 Iőyön bé Kiralytok fogja kezemet,
 Akarok tú-nektek elő-menetet.

Csuda sok jeleket én latok vala,
 Leanyomnak ki lenne házastársa,
 Hiszem hogy Iupiter ezt így akarta,
 Laviniam legyen AEneas tarfa.

Ám jó kedvel őket ajándékozá,
 Lovakat Gazdag bérbámmal hozata,
 AEneasnak szekereket bortsata,
 Iulusnak is arany Lántzokat ada.

Vala nagy bosszuban Leannak Anya,
 Hamar Város Kapuját fel vonatá,

Lati-

16
Látinus Kiralyra artzúl támada,
Sirvan átkozodván Igy kialt vala.

Tartot Gyermekedet hogy jól attad el,
Nyakát ez maj nap ám mint vaktad el,
Iővevény latornak mint árultad el,
Engemet-is velle te ma meg őltél.

Az Trojai Paris ez léßen nekünk,
Ki mia onnan-is ki vészték ezek,
Hop mi-is magunknak melly nagyot nyertünk,
Tolvay modon kapják el ez Leant tőllünk.

Melly jámborul Turnus kívánta tőlled,
Nem idegen volt az de sőt Nemzeted,
Minden nemzetseget hírét ismered,
Még is ez el futot inkább kedveléd.

Im ezennel lástuk ez bép Menyegzőt,
Bor helyen igranak Ember véreket,
Kí futván házából küldé követet,
Turnusnak ezekről ada hireket.

Mikor im est Turnus halotta volna,
Bosszuja haragja el fel posdula,
Nagy hadat hertelen ő fel támaszta,
Següfeket nagy sok felől kért vala.

Pogan Mezentius az Tusciabol,
Ennek Fia Lausus Agillinából,
Harmad Aventinus Hercules magbol,
Camilla asszony-is vala Volscabol.

Vgyan

Vgyan elamultak az Trojaiak,
Csak Latinus vala ő biztatójok,
Ki loc népet ada az AEneasnak,
Viz paron egy Kastélt ők tfinálának.

De lám parantsola Latinus Kiraly,
Sieffen el menni AEneas Kiraly,
Litiumban lakik Evander Kiraly,
Adgyon segítseget jo bomséd Kiraly.

Ő gondgyát viseli addig az Hadnak,
Engede AEneas parantsolatnak,
Fel terdült tulust hagyá az Kiralynak,
Még ő távol léssen jól forgodgyanak.

Nem kel lám nyugodni az AEneasnak,
Éyel nappal evezésben valának,
Palantheum Városhoz mikor jutának,
Lako helye ez Evander Kiralynak.

Sok köny-hullatással könyörge Kiraly,
Nyomoruságát befélvén sírassal,
Könyörüle l-báná az jambor Kiraly,
Latinust is nézvén tegité Kiraly.

Kiraly mellé ada az önnön Fiat,
AEneas sietvén látá Kastélyát,
Sok helyen le vonták immár az falát,
Gzak Isten tartotta sokbor táborát.

Olly vakmerő Ellenféggel hartzola,
Rettenetes lön az Hadnak forgata,

Tfodíltattya főrnýű vóltát Cronica,
De minden dolognak tsák ez summája.
Győzedelmet vőnek az Trojaiak,
Egy néhány Kirallyok ott meg halának,
Turnus egyűer el főkéék sullyan hartznak,
De végre meg őtéék az Trojaiak.

Ez lőn AEneasnak másod hazája,
Melybe nagy vér-ontás nélkül nem állá,
Latinus Ipával szerzésbe állá,
Szabad on botfata már az Varasban.

Nagy kiáltások Varosban esének,
Nem kel ide jőni olyan embernek,
Ki miatt Országgal inségbe estek,
Sőt halálig neki meg nem engednek.

Tőn cittitást jámbor Latinus Kiraly,
De nem gondolának semmit savaval,
Azért ostromlatá AEneas Kiraly,
Nem sok napra sőt adának Varosból.

Ezen meg rettene Amata asszony,
Fel akasztá magát Kiralyne asszony,
Sok ország rettene ez csuda dolgon,
Nagy sok ellenseg lőn meg holdolasban.

Fejét haytogatá Latinus Kiraly,
Sokat tanatskozott fő Olásokkal,
Követeket küldé jo akarattal,
AEneast bé várják minden hadával.

Vlének Lovakra reggel másod nap ,

AENEAS indula Városhoz az nap,

Mind az egész hadnál Király magafsab.

Iulus is forgodék Had előtt az nap.

Raytok az Olások oh mint csudálnak,

Vén Latinussal fő Népek valának ,

Eleikbe szép moddal indulának,

Nagy szerelmes-képpen kezét nyutának.

Olly igen követi Latinus Fiat ,

Meg bocsás jó Fiam kéri AENEAST ,

Engem ne vélly haborusagnak okat,

De hissem jól érted mindennek okát,

Rayta bossút állott hatalmas Isten

Iőy bé te Házaiba örökégedben,

Meg adom tenéked az múlt régenten ,

En ígertem vala ide jőődben.

Ezekre AENEAS Király felele ,

Édes Atyám mindent értem ezbe,

Nem te voltál fő ok ez sok veszélybe,

Isten így akart hozni engem ez földre.

Igy beszélvén mentek vala bé háza,

Affonnépek s Leányok sok ablakokba ,

Ki omlottak vala az nagy csudára,

Minden vigasaggal Píatz zeng vala.

No végre az szép szűz el bé indula ,

Ékesen bé lépék Király Leánya,

Síntalan szolgáló hűbőn utánna;
Vidám tekintetű szép Leány vala.

Fejelelem Aeneas mikor látá,
Ő magában rayta sokat csodála,
Nem lemmi Turnusnak vak merő volta,
Illy bűpsegért adta magát halálra.
Ő Vén Attya Leant ám kézen fogá,
Aeneas Kiralynak szépen ajánlá,
Sok üdvözetekkel őket meg áldá,
Kit Trojai Király jó kedvel fogá.

Régi hű Szolgáját ottan bolitá,
Achatéssel ajándékot osztata,
Szép Lavinianak ruhákat ada,
Az mellett Gazdag arany lánczot ada.

Trojaból ki kapot Gazdagfagokból,
Tisztelé Apyát Királyi paltzával,
Priamustól miratt arany Kupával,
Ő magát ajánlá szolgálattyával.

Sőt melly nagy Gazdagon az Menyegző lőn,
Egy Varos éltében el fel keűlt lőn,
Szerelmében mert hog/ Felesége lőn,
Olaß nyelven neve Lavinium lőn.

Ő éltében holtig nagy jambor vala,
Mint törődöt ember végre meg hala,
Iulus s-Aescanius Fia marada,
Alba nevű Vároft az rakattata,

Rolla máratt vala két fia magzat.

Amulius, s Numitor birák Albát,

Amulius el űzé őcsét Numitort,

Hogy inkább birhassa ő birodalmát.

Olly bép Leanya Numitornak vala,

Kit Rheannak hitták, Bátyja gondolá,

Migot ne foghatna Őse Leanya,

Ki miá el vesne ő Királyfagi.

Gonosz akaratból senki ne véllye,

Őrök szűzességre az Leant küldé,

Mirs Istennek Clastronában azt szerzé,

Az Nipnak feje az után el vesé.

Olly bép két magzatya akkor lőt vala,

De nem tudgyak kitől sármiztak vala,

Ez nagy csudan Király bándodik vala,

Tukon két Gyermekert bé küldöt vala.

Kegyetlenül Leant glón temeté,

Gyermekeket Vizbe vetnie küldé,

De az ember ki azokat el vivé,

Egy más mellett Viz parton á n le tévé.

Azokra találá egy Nőtén Farkas,

Sájában fel falá őket mint okos,

Kis Kőlykei közzé vivé az Farkas,

Tején fel nevelé igen irgalmas.

Nyáy tih il egy Pasztor nem mősse vala,

Honnaa mint eh állat tihót kap vala,

Az Pastor Faustulus kergeti vala,
Egyſzer az alomra ſintetalala.

Tiſtes gyermekeket hogy latta volna,
Olly igen magában raytok csudála,
Kiket ő öleiben vin az ſálláſra,
Remuſnak ſ. Romuluſnak neveſte vala.

Valának immár jól fel ſerdült korban,
Tolvajok buďoſnak vala határban,
Cyakran ſóktak vala kapdoſni luhban,
Vigyazának ketten az luh koſarban.

Sőt egyſzer Tolvajok rohantak vala,
Remuſt meg kőőzvény el kapták vala.
Amulius Kiralynak vütek vala,
Hogy Tolvay Fi vólna arulták vala.

Tiſtet már tart vala Kiralynak Ötze,
Kit az Kiralyſáget régen ki vere,
Vdvar bíró Numitor Kiraly engette,
Az Gyermekek Annynak Attya ennyibe.

Ennek ada Remuſt hogy meg büntetſe,
De ő Iſfiú vóltán az könyörüle,
Soka ő házában el reytegeté,
Annak ábrázattat gyakran ſemléle.

Sőt Numitor egyſzer kérdezni fogá,
Honnaan való vólna neki meg mondgya,
Iſfiú meg beſéllé az mint hallotta,
Erdőben az Farkas miként tartotta,

Test vér Anyaia hogy még egy volna,
 Iuh kosarban egy Pástorral ki volna,
 Kiket Farkas alól el hozot volna,
 És az Iuhok tején fel tartot volna.

Vig szível Numitor meg-is úgy kéré,
 Ier el velem Fiam úgy-mond az helyre,
 Mutasd meg énnékem Iuh hol legelne,
 Akarnám az Pástor velem beszéllene.

De mely nagy örömmel ők mennék vala,
 Mikor az Iuh Pástort meg lelték volna,
 Idejét dolognak értették volna,
 Romulust is Numitor el hoszra volna.

Ismeré Numitor Vnokainak,
 Pástorokat hűttel ott fogattaták,
 Csak legyetek velünk Igyen Bolának,
 Kiralyt meg ölhettyük csak akarjátok.

Nagy Vrakka tesünk fejenként tütöket,
 Mert mi vagyunk az Kiralyi nemzetek,
 Minden birodalmok minket illetnek,
 Est halván Pástorok sokan gyűlének.

Ebben hír lön egész Ország népének,
 Io reménység miat mellé jövének,
 Amulius hallá kétségben esék,
 Nem sok Viadallal ötet meg ölék.

Partyán Tyberisnek hol vettetenek,
 Két felől az Vizen Vároft berzének,

Hét igen nagy hegyet bé keritének,
Mezőt s-ánto földet benne szerzének.

Leanyokat Szomséd földről kapának,
Sabiniból erővel házafulának,
Pásztorokkal Királyok le szállának,
Száz Tanácsok Attyak valóztatának.

Ez lón az nagy Roma ez may napigh,
Kit senki meg nem birt meg ez ideigh,
De soknak parancsolt may oráig,
Kikben meg nevezni nem nyugsom addigh.

Csuda mely hatalmas Athena vala,
De semmit Romának meg sem ártata,
Lacedemon Varos neki meg hayla,
Sandor fő Varosi halgattyák vala.

Tátiria, Gallia, es Britannia,
Nagy Asia, Colchos es Arabia,
Meotica, Lidia, es Tracia,
Illiria, Parthus, Lusitania.

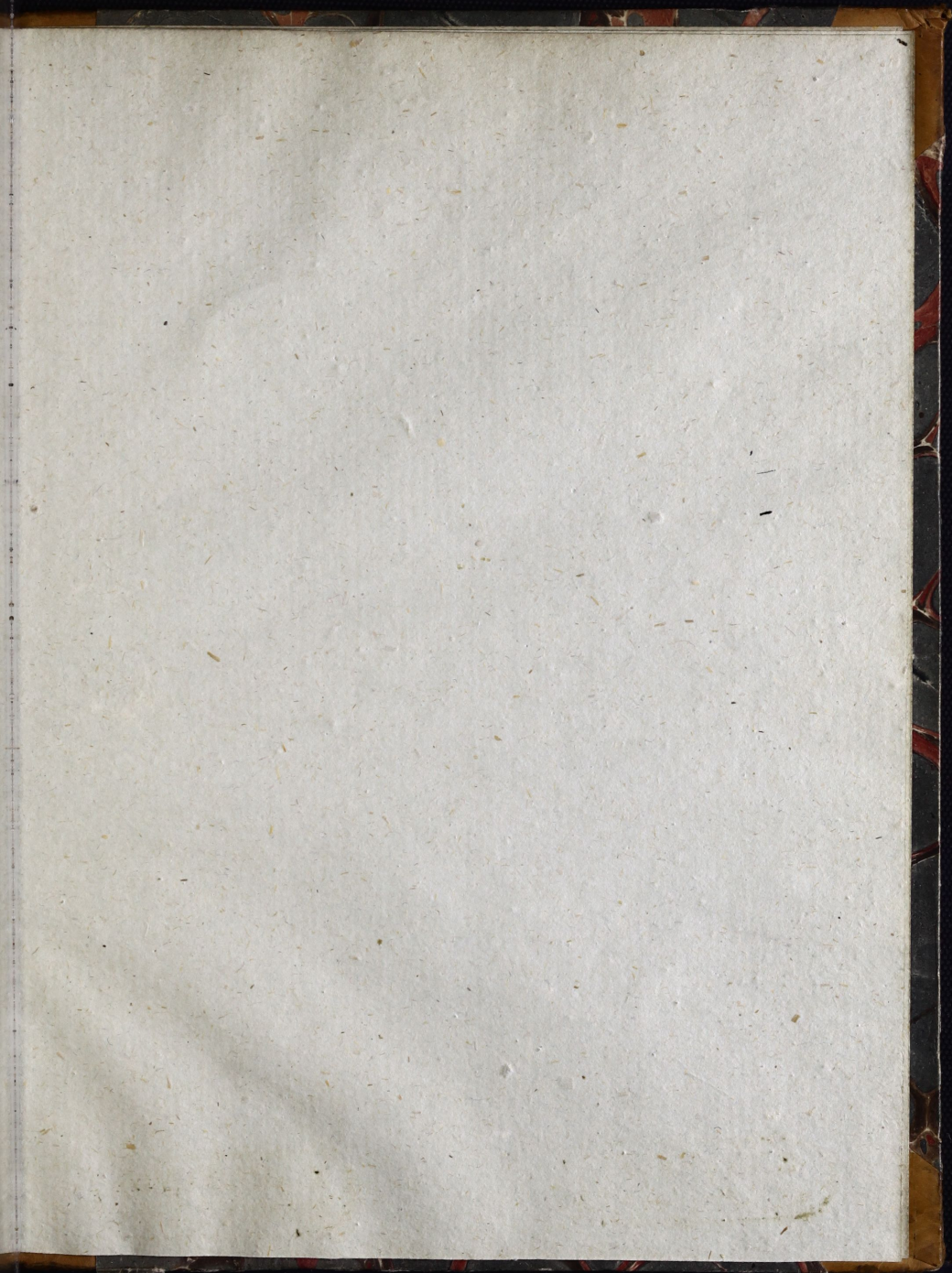
Igen rettegte őt bőlts Görög ország,
Tót ország, Magyarok, s- Sterecsen ország,
Carthago, Cyrene, Egiptus ország,
Nagy két Német ország, s- Francia ország.

Többi között de lay Sidok orsága,
Az Égh alatt mint lón onnan romlala,
Hustí Peter kit magában csudála,
Isten reá segélvén mássor megh mondgya.

É I N I S.

G. TELEKIEK
ALAPÍTVÁNYA

M. ACADEMIA
KÖNYVTÁRA

Hét igen nagy hegyet bé keritének,
Mezőt s-ánto földet benne szerzének.

Leanyokat Szomséd földről kapának,
Sabiniból erővel házasulának,
Pástorokkal Királyok le szállának,
Száz Tanácsok Attyak valóztatának.

Ez lón az nagy Roma ez may napigh,
Kit senki meg nem birt meg ez ideigh,
De soknak parancsolt may oráig,
Kikben meg nevezni nem nyugsom addigh.

Csuda mely hatalmas Athena vala,
De semmit Romának meg sem ártata,
Lacedemon Varos neki meg hayla,
Sandor fő Varosi halgattyák vala.

Tátiria, Gallia, es Britannia,
Nagy Asia, Colchos es Arabia,
Meotica, Lidia, es Tracia,
Illiria, Parthus, Lusitania.

Igen rettegte őt bőls Görög orszag,
Tót orszag, Magyarok, s- Sterecsen orszag,
Carthago, Cyrene, Egyptus orszag,
Nagy két Német orszag, s- Francia orszag.

Többi között de lay Sidok orsága,
Az Égh alatt mint lón onnan romlala,
Hustu Peter kit magában csudala,
Isten reá segélvén mássor megh mondgya.

É I N I S.

G. TELEKIEK
ALAPÍTVÁNYA

M. ACADEMIA
KÖNYVTÁRA

Inches

1

2

3

4

5

6

7

8

1

2

3

4

5

6

7

8

9

10

11

12

13

14

15

16

17

18

19

Centimetres

TIFFEN Color Control Patches

© The Tiffen Company, 2007

Blue

Cyan

Green

Yellow

Red

Magenta

White

3/Color

Black

